

Komunikat prasowy

Luksemburg, 24 czerwca 2021 r.

Wsparcie, którego UE udzieliła producentom mleka po wprowadzeniu przez Rosję embarga, nie było wystarczająco dobrze ukierunkowane

Unia Europejska podjęła szeroko zakrojone działania, by wesprzeć rolników w trakcie zakłóceń na rynku mleka w latach 2014–2016 i szybko zareagowała na rosyjskie embargo na przywóz przetworów mlecznych. Rzeczywiste potrzeby producentów nie zostały jednak dostatecznie przeanalizowane, a udzielona pomoc nie była wystarczająco ukierunkowana – wynika ze sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. UE podjęła starania, by wykorzystać doświadczenia zdobyte w trakcie zakłóceń na rynku w latach 2014–2016 do usprawnienia zarządzania na wypadek potencjalnych kryzysów w sektorze mleczarskim w przyszłości.

Na początku drugiej dekady XXI wieku rolnicy w niektórych państwach członkowskich UE znacznie zwiększyli produkcję mleka w związku ze wzrostem cen, które osiągnęły rekordowy poziom w pierwszych miesiącach 2014 r. W sierpniu 2014 r., w odpowiedzi na sankcje UE w związku z wydarzeniami na Ukrainie, Federacja Rosyjska wprowadziła embargo na przetwory mleczne z państw członkowskich. Decyzja ta zbiegła się w czasie ze spowolnieniem eksportu tych przetworów do Chin. Wszystkie te czynniki spowodowały zachwianie równowagi między popytą a podażą w całym sektorze mleczarskim do połowy 2016 r. W ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) przewidziano mechanizmy umożliwiające zaradzenie negatywnym skutkom takich sytuacji, w tym płatności bezpośrednie stabilizujące dochody gospodarstw rolnych, środki interwencji rynkowej określane mianem „siatki bezpieczeństwa”, które mają na celu utrzymanie poziomu cen poprzez tymczasowe usunięcie nadwyżek z rynku, oraz środki nadzwyczajne w odpowiedzi na zakłócenia na rynku.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

– Produkcja mleka stanowi istotną część unijnego sektora rolnictwa. Komisja Europejska wraz z państwami członkowskimi podjęła wprawdzie pewne działania, by wesprzeć dochody rolników w trakcie zakłóceń na rynku w latach 2014–2016 – powiedział Nikolaos Milionis, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie. – Musi być ona jednak lepiej przygotowana, by w przyszłości efektywniej reagować na potencjalne kryzysy w tym sektorze.

Kontrolerzy stwierdzili, że Komisja Europejska szybko zareagowała na rosyjskie embargo. Po oszacowaniu wielkości strat w eksporcie masła, sera i innych przetworów mlecznych już pod koniec 2014 r. przyjęła ona pierwszy pakiet nadzwyczajnego wsparcia finansowego dla rolników w krajach bałtyckich i Finlandii, które to kraje najbardziej ucierpiały z powodu embarga. Kontrolerzy zwracają jednak uwagę, że Komisji więcej czasu zajęło rozwiązanie problemu nierównowagi rynkowej leżącej u źródeł zaistniałej sytuacji. Zapewniła ona co prawda środki unijne w kwocie około 390 mln euro na rzecz dobrowolnego ograniczania produkcji, które były dostępne na terenie całej UE. Niemniej jednak ze względu na rekordowo niskie ceny wielu rolników ograniczyło produkcję mleka, jeszcze zanim to wsparcie zostało uruchomione.

Płatności bezpośrednie mają stabilizujący wpływ na dochody rolników, a w latach 2015 i 2016 ich udział w dochodach gospodarstw mleczarskich sięgnął około 35%. Mimo to w sytuacji gwałtownego spadku cen producenci mleka mogą stanąć w obliczu problemów z zachowaniem płynności finansowej. Komisja podjęła kroki, by rozwiązać ten problem, nie przeanalizowała jednak skali trudności, z jakimi borykały się gospodarstwa mleczarskie, jeśli chodzi o przepływy pieniężne. Z ustaleń kontrolerów wynika, że o sposobie przydziału środków budżetowych decydowała głównie ilość dostępnych zasobów, a nie faktyczne potrzeby. Państwa członkowskie preferowały środki nadzwyczajne, które były proste we wdrażaniu, i optowały za szerokim podziałem funduszy, bez większego ukierunkowania wsparcia.

Aby sfinansować środki nadzwyczajne na lata 2014–2016, Komisja rozważyła skorzystanie z rezerwy na wypadek kryzysów w sektorze rolnym. Ostatecznie nie zdecydowała się jednak na takie rozwiązanie. Aby przygotować się na przyszłe kryzysy, w tym kryzysy, które mogą zostać wywołane przez pandemię, Komisja starała się wyciągnąć wnioski z dotychczasowych doświadczeń. W odniesieniu do WPR na lata 2021–2027 zaproponowała ona w szczególności wzmocnienie roli i potencjalnego wpływu rezerwy na wypadek sytuacji kryzysowych dzięki umożliwieniu bardziej elastycznego korzystania ze zgromadzonych w niej środków. Nie dokonała jednak odpowiedniej oceny skutków rozwiązań wprowadzonych przez państwa członkowskie, choć zdaniem kontrolerów mogłoby się to przełożyć na większą gotowość na ewentualne zakłócenia na rynku w przyszłości.

Informacje ogólne

Pod względem wartości produkcja mleka krowiego jest drugą największą gałęzią rolnictwa w UE (59,3 mld euro w 2019 r.) i stanowi około 14% produkcji rolnej. Głównymi krajami produkującymi mleko w UE są Niemcy, Francja, Niderlandy, Polska, Włochy i Irlandia. W latach 1984–2015 UE stosowała system kwotowania, którego celem było ograniczenie całkowitej produkcji mleka w UE. Od 2009 r. całkowite kwoty dla państw członkowskich stopniowo wzrastały do czasu zniesienia systemu w 2015 r.

W grudniu 2019 r. Trybunał przedstawił sprawozdanie na temat [stosowania środków nadzwyczajnych w celu ustabilizowania dochodów rolników w sektorze owoców i warzyw](#). W opublikowanym dziś sprawozdaniu skoncentrował się natomiast na producentach mleka w UE.

Sprawozdanie specjalne nr 11/2021 pt. „Nadzwyczajne wsparcie dla producentów mleka w UE w latach 2014–2016 – istnieje potencjał, by w przyszłości zwiększyć jego efektywność” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547